

Het onderwerp van leesvaardigheid

1 januari 1996

Auteur: Alex van de Kerkhof

Volume: 27

Nummer: 6

Pagina's: 341-344

Documenten

- [moer_jrg27_055.pdf](#)

leesvaardigheid in de alex van de kerkhofseren laten we eerst eens de te toetsen vaardigheid in ogenschouw nemen in het advies van de vakontwikkelgroep luidt de algemene doelstelling bij het domein het onderwerp van leesvaardigheid dat de leerling verschiende soorten niet functionele teksten moet kunnen leesvaardigheid analyseren interpreteren beoordelen en samenvatten voor de havo leerling zijn vergeleken met het huidige examen de laatste twee delen ten beoordelen en samenvatten in het advies van de vakontwikkelgroep nieuw deze vaardigheden worden althans Nederland over de examenprogramma's voorvoorheen nooit expliciet in het centrale havo en vwo uitgebracht in de centrale examengevoegde voor de vwo leerling 1995 wordt voorgesteld aan het begin van de eeuw en eindelijk alleen het beoordeelt voor de examenjaar dus ongeveer twee jaar later het samenvalt wordt immers doorgaans voor het feitelijke examen een breed onderbeschouwd als een vaardigheid waaraan het werksgebied vast te stellen op het examenanalyse en interpretatie inhert of de leesvaardigheid zouden de kandidaten ten ondergeschikt zijn minstens te tekst moet en krijgen voorgelegd men zou op grond van de formulering van die betrekking heeft op dit door de cevo vastde eindtermen kunnen stellen dat analyse en te stellen onderwerpsgebieden interpretatie de kernactiviteiten zijn die als belangrijkste worden genoemd aan het samen vatten en ten dele aan het dat alle leerlingen daarom overgelijke voorbeoordelen voorafgaan ten de le want het kennis over het onderwerp beschikken waar beoordelen bevat ook noties die op zich door de opdrachten op het examen een weinige met structuur of betekenis te maken relatief grote diepgang kunnen krijgen wat hebben zoalshet beoordeelenvan de controlyst voor het vervolgonderwijs nodige leerbaarheid van een tekstgeven of het beoorzelen pagina 36 van het advies de vakontdelenvan de aannavaarbaarheids van een mening ontwikkelgroep stelt dat het zeer tijdig aangaan even voor wat betreft het subdomein analyse en van het onderwerpsgebied met name voor interpretatie en interpretatie

w e rke lijk veel ni e uws all oc htone onde ri n s tromers van belang i s d e onder d e zon h e t i s dan ook nuttig d e v a kontwikkelgro ep wij st op de grote afstand huidig e e x amenpraktijk op dit punt t e verge tusse n thui sta al en s choolt a al bij de ze lee rlin lijk e n m et d e voors t elle n van d e vakontwik ge n en de vers c hillen in c ulturele o rie ntati e kelgroep thuis en op sc hool m e t name bij l an ge re in h et huidig e e x ame n wordt n adrukkelijk ab s tract e tek s te n zoude n all o c htone lee rlin niet b e oo gd k e nnis van h e t onde rw e rp t e ge n vanwege ee n zowel r ecepti ef al s produ c toetsen er w orde n bovendien gee n r epro tief ge ringere woord e n sc hat e n e en b ep e rkt e ducti evrage n gesteld er worden in theo rie re voorkennis van bepa ald e cultuurgebon uits luitend vaardigheden ge to e tst natuurlijk d e n aspecten van kennisgebi e den zich inte n ka n m en zon der ke nnis van de w e reld geen si e v e r moet e n kunne n oriente ren inhoud van tek s te n be grijp e n m aa r bij het toetsen v a n leesvaardigheid wo rdt deze bui dit uitgangspunt i s zonde r me er sympathi ek te nt ek s tu e l e ke nni s van d e w ere ld n adrukke l ee rling e n me t g elijk e aanl e g of capac it eiten lijk ni e t in d e vr a agstelling b e trokk e n de m e t welke achte rgrond da n ook moet e en zo toets h e eft betre kkin g op d e w e reld v a n de groot mogelijke g elijke of ge lijkwaardig e tekst zelf kans op school s ucc e s geboden worden me t gr o te be hoedzaamhe id prober e n de to c h is er een aantal prakti sc h e en mee r examen cons tructiegroepen onderwe rp e n te p rin cipiele vakinhoudelijke bezware n aan t e kiezen die algeme e n niet sp ec ialis tisc h van voeren t e gen dit voor s t el om tot een ev e n aard zijn c ulture el neutraal zijn en rekening wichtige b eoordeling van het voor s t el te houden m et ve rschi llen tuss en jongens en komen i s het go e d ook di e ee ns te inventari mei sj es de inhoud mo e t enigszins a ansluiten

1996 6 moer 341 leesva ard i g hei d bij de belevingswereld van jong volwassen en korrie v an helvert de teksten moeten bevrraagbaar zijn en van goede opdrachten kunnen worden voorzien reacti e d e b e langrijks t e el em e nte n van de t e me te n het doet me deugd dat het uitgang spunt vaardigheid in het analyseren en in terpr e teren van de voc n e d erlands door alex van bestaan zow e l bij het oud e als het nieuwe de kerkhof al s zonder meer symp a thiek e xamen uit het vermo gen om zinnen e n wordt g e clas sifi c e erd maar daar gaat het alinea s v a n e n s amenhangende betekenis te natuurlijk niet om voorzien hoofd en bijzaken van elkaar te terecht wordt gesteld dat er me t b etrek onderscheiden en de hoofdge dachten van de king tot het s ubdomein analyse re n en hele tek s t of delen erv an te benoemen inte rpre te re n weinig nieuws ond e r de zon daarbij i s het dikwijls cru ciaal te b e palen wat is ook onders chrijf ik de same nhang het onde rwerp van de h ele tekst of van tussen deze v aardigheden en h e t m a ke n tek stdele n i s een t e ks t of t ek s tdeel is imme rs van e en s am e n va tting waarbij ik we l wil uit niet s anders opgebouwd dan uitspraken opmerken dat het maken van ee n over e e n deel onderw erp als nu het on s amenvatting naast een goed e l ee s vaar derwerp of het gebied waaruit het onder digheid ook ee n zekere schrijfva ardigheid werp afkomstig is vooraf bekend is dan v eronders telt zoals de vo c zelf al wordt daa rmee een essentiee l onderdeel van de t e mete n s ub vaardighe id weggel aten de a angeeft mag van deze groep le e rlinge n in sp a nning di e de lez e r zich mo e t getroos ten verwacht word e n dat zij geleze n i nfor matie kunn en

omzetten in een schriftelijk om alle tekstgegevens onder de noemer van de verkorte weergave de samenvatting een onderwerp te brengen zal niet nodig zijn dat als compensatie voor dit verlies een tussenlees en schrijfv aardigheid wordt grotere diepgang bij het subdomeinanalyse hierop een zinvolle geïntegreerde reïnterpretatie mogelijk zou worden lijkt manier gekoppeld niet aannemelijk er dient namelijk geen kennis van het onderwerp te worden opmerkelijk in de bijdrage van Alex van der Kerkhof is zijn bezwaar tegen het den terwijl de technische vaardigheid in bekendmaken van een onderwerp in het analyseren en interpreteren niet van aard of hoedanigheid verandert relatie tot het subdomeinanalyse reïnterpreteren hij stelt letterlijk zou de vakontwikkelgroep bedoelen dat als nu het onderwerp of het gebied het onderwerp bekend mag zijn maar de erbijwaart uit het onderwerp afkomstig is vooraf geleverde tekst relatief moeilijker abstracter bekend is dan wordt daarmee een essentiële moeilijker door langere zinnen of intellectuele afstand van de thematische subvaardigheid alistische academische taalgebruik abstract door een complexere dichting of wegge laten de inspanning die de lezer zich moet getroosten om alle tekstgegevens onder de een minder doorzichtige structuren oemeren van een onderwerp te brengen zal niet zelden valt dat daarmee het doel voorbijgeschoot wordt doordat er andere drempels ontdekt rietiek lijkt mij voort te komen uit staan die voor grote groepen leerlingen en onduidelijkheid omtrent de breedte van niet alleen voor de tweede taalvaarders niet de onderwerpsgebieden die vooraf te nemen zijn aangegeven zouden kunnen worden en de eindtermen bij het subdomein beoordeelen houden in zoverre ze niet ook al onder de el nogmaals de voors hiermede debet aan deze gebieden zijn zo breed vormen van het analyseren en interpreteren natuurlijk wel een verbreding van het vakgeformuleerd dat vrijwel alle teksten als gebied in leerlingen moeten een oordeel kun tekstonderwerp afwijken van het algemene over de aanvaardbaarheid van een geformuleerde onderwerpsgebied zo zal een tekst over de toename van gegevens van meningen en argumenten de het roken door jongeren hoewel vallen de argumentatie leer heeft met deze eindtermen 342 moer 1996 6 leesvaardigheid binnen het vakgebied een stevige poot aan de binnen het domein gezondheid toch grond gekregen moeilijk met deze duidelijk veel te brede in het alledaagse leven speelt kennis van de term kunnen worden benoemd het werd een grote rol bij het doen van uitspraken aangeven van een algemeen tekstonderken over de aanvaardbaarheid van tekstgegevens komt doordat de onderwerpsgegevens het meten van de vaardigheid moet in bieden zo breed zijn geformuleerd naar een centraal examen echter gescheiden blij mijn mening niet in gevaar dit zou zelfs van het meten van die kennis van de expliciet onderwerpen kunnen worden we reld het ligt dan ook voor de hand de door de leerlingen te vragen over welke xamenvragen die bij het subdomein beoordeelt specifieke onderwerp binnen het thema len ontwikkeld zullen worden te baseren op gezondheid de voorliggende tekst gaat de wereld van de teksten die op het examen worden aangeboden het meest relevant in deze discussie is echter het subdomein beoordeelen hier zit tegen de vaststelling van een onderwerpsnaam mijn mening de diepgang en ni-

et gebied zijn ook enkele praktische benodigingen zoals de aanwezigheid van de kerkhof suggestie in de brenging van het voorstel op een enkele manier subdoelmatig analyseren en interpreteren punten zo vaak dat de rlingen doelen en dat kennis van de wereld een grote rol ook examensmakers en zondere nadere precisie speelt bij het doen van uitspraken over rringen niet goed mee uit de voeten zullen de aanvaardbaarheid van teksten gegeven is kunnen de vakontwikkelgroep spreken van duidelijk het meten hiervan moet in een breed onderwerps gebied nu is breed en centraal examen aldus van de nogal breed hoe breed dient de oriëntatie kerkhof echter gescheiden blijven van die ongetwijfeld zal bestaan uit het lezen van het meten van die kennis van de wereld teksten te zijn hoe weten leerlingen en ik citeer de contenten wanneer het genoeg is zowel qua het ligt dan ook voor de hand de omvang als diepgang zullen er afhankelijk examenvragen die bij het subdomein van individuele initiatieven op het vlak van beoordelen ontwikkeld zullen worden maar te riaalverzameling door docenten of leerders baseren op de wereld van de teksten lingen niet toch grote verschillen blijven of die op het examen worden aangeboden juist ontstaat in voorkennis zullen zwak hier doet zich een principieel leerling en niet de verleiding voelen probleem voor vanaf welk niveau zich een zekere hoeveelheid fenomeen wordt er in die teksten dan een wereldige en te maken die vervolgens niet werkelijk geschieden waarbinnen de beoordeling relevant blijkt te zijn voor de beoogde les ervan mogelijk is vaak zou een min of meer thematische gerichte van tekstbeoordeling naar voorbereiding op het examen van maar liefst tekstvergelijking twee jaar voor de leerling trouwen wel voldoende verassende en spannend zijn de er wordt gesproken over teksten moet aantrekkelijkheid van het vakonderdeel schuilt ik me daarbij voorstellen dat twee zowel voor leerlingen als docenten toch ook teksten over eenzelfde onderwerp voor een niet onbelangrijk deel in de grote kritische aan een vergelijking moeten gevarieerdheid aan onderwerpen wie de woorden onderworpen op basis van daarvan leerlingen een brede ontwikkeling wil geven oordelen over de een ten opzichte van de leerlingen degelijk wil trainen in de andere teksten mogelijk zijn dat zou techniek van het lezen van teksten van in op zich een aardige vorm zijn tegenover doet er verstandig aan regelmatig een strijdigheden onjuistheden of het ver grote variëteit van actuele betogende of zwijgen van relevante gegevens zouden beschouwende artikelen uit goede kranten of op die manier door leerlingen opgeopinerende tijdschriften aan te bieden de spoord kunnen worden en gerelateerd bepaling van een specifiek onderwerp s gebied 1996 6 moer 343 leesvaardigheid zou ook op dit punt weleens tot versterking aan mogelijk belangen die de schrijvers kunnen hebben op basis van relevante gegevens over de bron die dan natuurlijk wel hierboven is al opgemerkt dat het uitgangspunt moet worden bijvoorbeeld punt van de vakontwikkelgroep symphonie greep een peacemaking contra de overheid is maar met de vaststelling van een onder de regelijke examenring zou ertoewerpsgebiedeigen vakspecifieke eisen en leidend dat vergelijkende tekstanalyse en normen te worden aangevestigd om aan de onderdeel wordt van het onderwijscategorieel probleematiek effectief iets te doen de rland s immer

s ve rge lijke nde do en zoud e n b e t e r a nde re midd e l en in ge z et t e ks tan alyse vra agt duidelijk ande r e kunn en worde n vaa rdi ghe den da n te ks t a nal yse op zi c h h et vraagt n a de analyse van beide noo t t e ks t en een kopp eling erva n op rele vante a s p ect en in t ermen va n ov e reenkom s t en i d e v o o r s t ell en in he t advi es van de v a k ont en v erschillen en e e n evalu a tie daarv a n wikke lgro e p he bb e n e en voor gesc hie denis voor u als l ez er zou h e t missc hie n ee n in ee rde re co n ce pt en optee rde d e v akont aa rdi ge o e fenin g zijn om d e eerste wikke lgro e p a a nva nk elijk v oor d e vas t s t el t eks t e n va n mi jz elf e n al ex van de ling voor zowe l he t dome in l ees vaa rdigh eid k erkho f e ens aan zo n ve rgelijk ende al s sc hrij fva a rdighe id van twee themagebi e t e ks t analys e te onde rwe rp en z e gaa n de n w aarbij h e t bronne nm ateriaal zou wor ove r h e tz elfde gesc hre v e n vanuit een de n aangele ve rd om tege mo et te kom en aa n duid elijk ve rsc hille nde b etrokke nheid b e zw aren di e in ra a dple gingsrond e n w erde n maar me t ee n ge l ijkg est emd doel ee n geo pp erd zo al s he t gev aar v an homog enise discussi e voeren over de zin en o nzin ring e n probl e me n van organisato risc he en van voora f vas t ges t eld e ond erw erp sgebie finan cie le aa rd heeft de vakontwikke lgroep de n ik d e nk dat d e m ees te n va n u hi e r de voo r s t e ll e n in ge dikt tot d e o nd erhavige ee n h ard e dobber aa n zu lle n h ebb e n hop e lij k nie t door de be l abb erde kw ali t eit e rvan 4 d a armee kom ik tot mijn conclus i e h e t ov e r s t app e n van tek stb e oorde ling op b asis van vooronders t eld e te ks t ex t ern e ke nnis naar t ekstb e oord eling in h et k a de r van ver gelijk ende te kstanalyse onde r van g t vo or ee n d ee l d e door de v oc ges i gnal ee rd e probl eme n d aar s taat tegenover d a t teks t verge lijking d a n wel na drukke lijk moet wo rd en aan ge lee rd e n ge o e fend tijd en s h et onderwij s ne de r foto c h ris van ho uts l a nds en vanze lfspr ek end m oe t e n alle exam e nt eks t e n veldo e n aan d e door alex van de ke rkhof gefo rmul eerde crit eria ni e t sp ec ialistisc h va n aa rd zijn c ultureel n e utraal zijn re ke nin g ho ud en me t ve rsc hille n tu sse n jongen s en me isj es e n aa nsluit e n bij de b e le vings w ereld van jon g volwa sse n en 344 moer 1996 6